

WICEPREZES
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
Małgorzata Motylow

KBF.410.001.10.2022

Pan
Mateusz Morawiecki
Prezes Rady Ministrów,
Minister Cyfryzacji,
wykonujący obowiązki Ministra Finansów
Ministerstwo Finansów
ul. Świętokrzyska 12
00-916 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/22/001 Wykonanie budżetu państwa w 2021 r. w części 87 – Dochody budżetu środków europejskich oraz realizacja zadań z zakresu obsługi płatności środków europejskich i rozliczenie przepływów finansowych między Polską a Unią Europejską. Wykorzystanie środków z budżetu Unii Europejskiej

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Ministerstwo Finansów, ul. Świętokrzyska 12, 00-916 Warszawa
Kierownik jednostki kontrolowanej	Mateusz Morawiecki, Prezes Rady Ministrów, Minister Cyfryzacji, wykonujący obowiązki Ministra Finansów ¹ W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnił Tadeusz Kościński, Minister Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej w okresie od 6 października 2020 r. ² do 26 października 2021 r., a w okresie od 26 października 2021 r. ³ do 9 lutego 2022 r. – Minister Finansów
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁴
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Budżetu i Finansów
Kontrolerzy	1. Piotr Mienicki, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr KBF/9/2022 z 3 stycznia 2022 r. 2. Robert Grzybko, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KBF/5/2022 z 3 stycznia 2022 r. (akta kontroli: tom I str. 1-4)

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli	Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania budżetu państwa na rok 2021 pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności działań podejmowanych przez dysponenta części budżetowej 87 – Dochody budżetu środków europejskich w związku z realizacją dochodów w ramach tej części budżetu państwa oraz zadań z zakresu obsługi płatności środków europejskich, a także badanie prowadzonej przez Ministerstwo Finansów dokumentacji dotyczącej przepływów finansowych między Polską a Unią Europejską.
Zakres kontroli	Ocenie podlegały w szczególności: <ul style="list-style-type: none"> – działania związane z opracowaniem i wykonaniem planu dochodów budżetu środków europejskich (dalej także: BŚE), – obsługa płatności dokonywanych z budżetu środków europejskich, – sporządzenie rocznego sprawozdania z wykonania planu dochodów budżetu środków europejskich oraz system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości sporządzania sprawozdań, – wykonanie wydatków oraz wyniku budżetu środków europejskich. Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były ustalenia dokonane w wyniku następujących działań kontrolnych: <ul style="list-style-type: none"> – analizy planowania dochodów budżetu środków europejskich,

¹ Zgodnie z art. 36 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów (Dz. U. z 2021 r. poz. 178, ze zm.).

² M.P. z 2020 r. poz. 896.

³ M.P. z 2021 r. poz. 976.

⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 623; dalej: ustawa o NIK.

- analizy wykonania planu dochodów budżetu środków europejskich oraz operacji na rachunku dochodów budżetu środków europejskich,
- badania prawidłowości ewidencjonowania dochodów budżetu środków europejskich,
- analizy stosowanych przez dysponenta procedur kontroli zarządczej dotyczących sporządzania sprawozdania z wykonania planu dochodów budżetu środków europejskich,
- analizy prawidłowości sporządzenia rocznego sprawozdania z wykonania planu dochodów budżetu środków europejskich,
- badania zasilania i monitorowania rachunków bankowych w Banku Gospodarstwa Krajowego (dalej także: BGK), związanych z realizacją planu wydatków budżetu środków europejskich,
- kontroli zgodności uruchamiania środków z rezerw celowych z obowiązującymi procedurami,
- analizy prawidłowości ewidencjonowania operacji na rachunkach do obsługi płatności środków europejskich,
- analizy wykonania wydatków BŚE oraz prawidłowości wyliczenia wyniku budżetu środków europejskich.

Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV. *Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowe kontrolowanej działalności.*

III. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2021 r. w części 87 – Dochody budżetu środków europejskich oraz realizację w Ministerstwie Finansów zadań z zakresu obsługi płatności środków europejskich.

Uzasadnienie oceny ogólnej

W toku wymienionych powyżej działań kontrolnych w żadnym z obszarów wskazanych przy opisie celu i zakresu kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

Planując dochody na rok 2021 w ramach budżetu środków europejskich, uwzględniano przewidywane wydatki w poszczególnych programach operacyjnych oraz planowany napływ środków z Komisji Europejskiej.

Roczne sprawozdanie Rb-27UE z wykonania planu dochodów budżetu środków europejskich oraz jego korekta zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym. Dane wykazane przez dysponentów w sprawozdaniach z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich Rb-28UE i Rb-28UE WPR były weryfikowane z zapisami księgowymi, a zidentyfikowane różnice na bieżąco wyjaśniane. Płatności zrealizowane przez Bank Gospodarstwa Krajowego oraz informacje o zwrotach środków były prawidłowo ewidencjonowane na kontach księgowych.

Minister Finansów zapewnił prawidłową obsługę płatności z budżetu środków europejskich. Rachunki bankowe do obsługi płatności były zasilane na bieżąco, w wysokości zapewniającej terminową realizację płatności.

Plan wydatków budżetu środków europejskich określony w ustawie budżetowej na rok 2021 opracowany został zgodnie z art. 138 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁶ (dalej także: ufp), na podstawie materiałów przekazanych

⁵ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2021 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej, ani dla negatywnej stosuje się ocenę w formie opisowej.

⁶ Dz. U. z 2021 r. poz. 305, ze zm.

ministrowi właściwemu do spraw budżetu przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego, ministra właściwego do spraw rozwoju wsi, ministra właściwego do spraw rybołówstwa oraz ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.

Podziału rezerw celowych zaplanowanych na realizację programów i Wspólną Politykę Rolną dokonywał Minister Finansów zgodnie z art. 154 ust. 5 i 6 upf oraz obowiązującymi procedurami. Środki z rezerw celowych na wydatki budżetu środków europejskich rozdysponowano w 69,6% kwoty przewidzianej w ustawie budżetowej na rok 2021.

Pomimo zaplanowania w ustawie budżetowej deficytu budżetu środków europejskich na poziomie 6864,8 mln zł, w 2021 r. zrealizowano nadwyżkę w wysokości 666,9 mln zł. Osiągnięto ją na skutek zrealizowania w kwocie niższej niż planowano zarówno dochodów (o 8,6%), jak i wydatków (o 16,6%) oraz konsekwentnego stosowania w ciągu roku budżetowego zasady równoważenia dochodów i wydatków.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁷ kontrolowanej działalności

OBSZAR 1. Wykonanie budżetu państwa w części 87 – Dochody budżetu środków europejskich

1.1. Opracowanie i wykonanie planu dochodów budżetu środków europejskich

Opis stanu faktycznego

W ustawie budżetowej na rok 2021 z dnia 20 stycznia 2021 r.⁸ określono plan dochodów budżetu środków europejskich w kwocie 80 475,9 mln zł, w tym 22 070,1 mln zł z tytułu realizacji zadań w ramach Wspólnej Polityki Rolnej (dalej także: WPR). Dochody w zakresie perspektywy finansowej (dalej także: PF) 2014-2020 zaplanowano w łącznej kwocie 57 794,4 mln zł⁹. Dochody stanowiące w całości planowaną kwotę wpływów od państw darczyńców w zakresie III edycji Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego (dalej także: MF EOG) i Norweskiego Mechanizmu Finansowego (dalej także: NMF) zaplanowano w wysokości 611,4 mln zł. Kwota wpływów środków europejskich z tytułu realizacji WPR została zaplanowana na podstawie wielkości przekazanych w formularzach planistycznych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

(akta kontroli: tom I str. 80-107; tom III str. 52, 103-182)

Dochody budżetu środków europejskich w 2021 r. wyniosły 73 548 mln zł, tj. 91,4% planu określonego w ustawie budżetowej. W porównaniu do wykonania 2020 r. (79 036,6 mln zł) były niższe o 6,9%. Największy udział stanowiły dochody z programów realizowanych w ramach PF 2014-2020 – 70,5% (51 836,9 mln zł) oraz dochody z tytułu realizacji zadań w ramach WPR – 29,1% (21 415,7 mln zł). Na dochody z programów PF 2014-2020, zrealizowanych w wysokości 89,7% planu, złożyły się kwoty:

⁷ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁸ Dz. U. poz. 190, ze zm. W wyniku późniejszej nowelizacji ustawy budżetowej nie dokonano zmiany prognozy dochodów i limitu wydatków w budżecie środków europejskich.

⁹ Złożyły się na nią: wpływy z Komisji Europejskiej z tytułu refundacji wydatków w kwocie 48 604 mln zł, zaliczka roczna do przekazania przez Komisję Europejską w 2021 r. w kwocie 5140,2 mln zł, dochody w ramach Instrumentu „Łącząc Europę” (dalej także: CEF) w kwocie 4050,2 mln zł.

- 28 904,4 mln zł, tj. 88,4% planu, którą zrealizowano w ramach Umowy Partnerstwa 2014-2020 z tytułu krajowych programów operacyjnych. Najwyższa kwota dochodów została zrealizowana w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (15 388,9 mln zł) i Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój (6844,5 mln zł). Najwyższe wykonanie 110,2% w stosunku do planu dotyczyło Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa;
- 19 965,4 mln zł, tj. 94,1% planu, z tytułu regionalnych programów operacyjnych (dalej także: RPO). Dochody RPO poszczególnych województw kształtowały się między 500,8 mln zł (województwo opolskie) a 2399,9 mln zł (województwo śląskie). Najwyższe wykonanie odnotowano dla RPO województw: lubuskiego – 131,1% planu, zachodniopomorskiego – 127,2%, kujawsko-pomorskiego – 114,4%, a najniższe dla województw: pomorskiego i świętokrzyskiego, odpowiednio 70,1% i 72,4%;
- 2967,1 mln zł, tj. 76,8% planu, z tytułu Instrumentu „Łącząc Europę”.

Różnice w wykonaniu dochodów w stosunku do planu wynikały z korelacji poziomu uzyskanych dochodów w poszczególnych programach operacyjnych z wysokością ponoszonych wydatków. Wysokość środków przekazywanych na dochody części 87 była uzależniona od kwoty zapotrzebowań na pokrycie płatności składanych przez instytucje zarządzające poszczególnymi programami operacyjnymi. W przypadku gdy kwoty zapotrzebowania na pokrycie wydatków różniły się od kwot wydatków zgłoszonych na etapie ich planowania, wpływało to na zmianę wysokości zrealizowanych dochodów w stosunku do dochodów planowanych.

Dochody z realizacji zadań w ramach WPR wyniosły 21 415,7 mln zł, tj. 97% planu, a w ramach III edycji MF EOG i NMF – 289,4 mln zł, tj. 47,3% planu. W złożonych wyjaśnieniach Dyrektor Departamentu Instytucji Płatniczej (dalej także: IP) wskazała, iż poziom uzyskanych dochodów w poszczególnych programach operacyjnych w 2021 r. związany był z wysokością ponoszonych wydatków, a także z dostępnością środków na rachunku konsolidacyjnym. Środki przekazane na dochody cz. 87 wynikały z kwot zapotrzebowań na płatności składane przez poszczególne instytucje oraz z dostępności środków znajdujących się w puli środków skonsolidowanych.

Dochody budżetu środków europejskich w 2021 r. były o 8,6% niższe od planowanych i o 0,9% wyższe od zrealizowanych wydatków. Na koniec 2021 r. w zarządzaniu Departamentu Długu Publicznego Ministerstwa Finansów na rachunku konsolidacyjnym pozostawały środki europejskie w łącznej kwocie 4443,3 mln euro¹⁰, to jest o 2049 mln euro więcej niż na koniec 2020 r.

(akta kontroli: tom III str. 322-336, 344-369, 375-378, 407-418 – pliki: 1-8, 56-65)

W 2021 r. z budżetu Unii Europejskiej w ramach PF 2007-2013 nie napłynęły żadne środki, natomiast z rachunku konsolidacyjnego na dochody cz. 87 przekazano środki w łącznej kwocie 1363,1 tys. euro¹¹.

W ramach PF 2014-2020 wpływy z budżetu Unii Europejskiej w 2021 r. wyniosły 13 799,6 mln euro. Natomiast na dochody przekazano łącznie kwotę 11 774 mln euro, z czego 11 454,1 mln euro na dochody cz. 87, a 319,9 mln euro na dochody cz. 77.

W 2021 r. łączne wpływy na walutowe rachunki bankowe Funduszy norweskich III edycji 2014-2021, tj. NMF i MF EOG, wyniosły 94,7 mln euro. Natomiast na

¹⁰ Złożyły się na nią: 358,4 mln euro (PF 2007-2013), 4022,6 mln euro (PF 2014-2020), 62,2 mln euro (III edycja Funduszy norweskich).

¹¹ Przekazane środki dotyczyły programów: PO Rozwój Polski Wschodniej (1160,5 tys. euro), RPO województwa zachodniopomorskiego (72,3 tys. euro), RPO województwa podlaskiego (69,9 tys. euro), PO Infrastruktura i Środowisko (59,8 tys. euro), RPO województwa łódzkiego (0,6 tys. euro).

dochody przekazano łącznie kwotę 69,8 mln euro, z czego 63,7 mln euro na dochody cz. 87, a 6,2 mln euro na dochody cz. 77.

W 2021 r., tak jak w latach poprzednich, w dalszym ciągu dochody budżetu środków europejskich w zakresie PF 2014-2020 oraz środków w ramach III edycji Funduszy norweskich nie były tożsame z odpowiednimi wpływami z budżetu Unii Europejskiej oraz od państw darczyńców. Taki sposób kształtowania dochodów uzasadniany jest przez Ministerstwo Finansów (dalej także: MF) stosowaniem zasady powiązania uzyskiwanych dochodów z wysokością ponoszonych wydatków i dostępnością środków na rachunku konsolidacyjnym.

W ramach WPR wpływy z budżetu Unii Europejskiej wyniosły w 2021 r. 4727,7 mln euro i w całości zostały przekazane na dochody, z czego 4725,6 mln euro na dochody cz. 87, a 2,1 mln euro w cz. 77. Stan środków na rachunku konsolidacyjnym z tytułu WPR na początek i na koniec 2021 r. wynosił zero.

W 2021 r. nie wpłynęły żadne środki (zaliczki) w ramach PF 2021-2027.

(akta kontroli: tom III str. 105-107, 376-378, 407-418 – pliki: 1-4)

1.2. Sprawozdania Rb-27UE z wykonania planu dochodów budżetu środków europejskich

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzenia przez dysponenta części 87 – Dochody budżetu środków europejskich rocznego sprawozdania za 2021 r. (i jego korekty) z wykonania planu dochodów budżetu środków europejskich (Rb-27UE). Ponadto badaniem objęto dwa miesięczne sprawozdania Rb-27UE sporządzone za wrzesień i listopad 2021 r. Kwoty wykazane w sprawozdaniach były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość sprawozdań budżetowych, które zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

(akta kontroli: tom III str. 1-25, 344-352, 390-395, 407-418 – pliki: 5-8, 56-65, 88-89)

Badaniem prawidłowości ewidencjonowania objęto 20 operacji dotyczących dochodów budżetu środków europejskich na łączną kwotę 22 876,2 mln zł, z tego 10 operacji na kwotę 16 881 mln zł w ramach PF 2014-2020 oraz 10 operacji na kwotę 5995,2 mln zł w ramach WPR. Próba została dobrana w sposób celowy z uwzględnieniem kryterium istotności kwot (dochody zrealizowane w związku z największymi zapotrzebowaniami na środki z BŚE) i stanowiła 31,1% zrealizowanych w 2021 r. dochodów w części 87. Kontrola wykazała, że odpowiednie zapisy na koncie 138 „Rachunek budżetu środków europejskich cz. 87” były zgodne z zapisami na koncie 905 „Dochody budżetu środków europejskich” i wynikały z wyciągów bankowych do rachunku dochodów budżetu środków europejskich. Przekazywanie środków z rachunku przychodów i rozchodów na rachunek dochodów budżetu środków europejskich odbywało się na podstawie dyspozycji Departamentu IP. W badanej próbie nie stwierdzono nieprawidłowości.

(akta kontroli: tom I str. 148-400; tom II str. 1-376; tom III str. 379-380, 407-418 – pliki: 5-8, 56-65)

1.3. Rozliczenie rachunku dochodów budżetu środków europejskich

Kwota wpływów na rachunek części 87 budżetu państwa¹², stanowiących dochody budżetu środków europejskich, w 2021 r. wyniosła 73 548 mln zł, z czego w ramach:

¹² W ewidencji księgowej jest to konto 138 „Rachunek budżetu środków europejskich cz. 87”.

PF 2014-2020 – 51 836,9 mln zł, WPR – 21 415,7¹³ mln zł, mechanizmów finansowych¹⁴ – 289,4 mln zł oraz PF 2007-2013 – 6,1 mln zł. Środki te zostały przekazane przez Departament Długu Publicznego z rachunków programowych za pośrednictwem rachunku konsolidacyjnego Ministra Finansów.

Saldo początkowe i końcowe konta 138 wyniosło zero zł. Kwoty wpływów oraz ich przeznaczenie były tożsame z celami i wielkościami środków otrzymanych.

(akta kontroli: tom I str. 52-53, 379-380, 407-418 – pliki: 5-8, 56-65)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2021 r. przez kontrolowaną jednostkę w zakresie planowania i realizacji dochodów budżetu środków europejskich.

Dochody budżetu środków europejskich zostały zaplanowane z uwzględnieniem przewidywanej kwoty wpływów z Komisji Europejskiej. Roczne (wraz z korektą) i dwa skontrolowane miesięczne sprawozdania z wykonania planu dochodów budżetu środków europejskich (Rb-27UE) zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym. W badanej próbie dochodów budżetu środków europejskich nie stwierdzono nieprawidłowości w ich ewidencjonowaniu.

OBSZAR

2. Wydatki

2.1. Zasilanie i monitorowanie rachunków bankowych w BGK związanych z realizacją planu wydatków budżetu środków europejskich

Opis stanu
faktycznego

W 2021 r. na rachunki bankowe do obsługi płatności PF 2014-2020, PF 2007-2013 oraz WPR Minister Finansów przekazał łącznie 72 948,1 mln zł (72 783,1 mln zł z rachunku dochodów budżetu środków europejskich i 164,9 mln zł z rachunku finansowania deficytu budżetowego¹⁵).

(akta kontroli: tom I str. 119-125; tom II str. 440-468)

W 2021 r. na rachunek finansowania deficytu budżetowego przekazane zostały środki w kwocie 2678,9 mln zł, z tego:

- 764,9 mln zł z rachunku dochodów budżetu środków europejskich w ramach WPR,
- 1662,9 mln zł z rachunków do obsługi płatności w ramach *Procedury przekazywania wolnych środków na rozliczenie potrzeb pożyczkowych Budżetu Środków Europejskich* z dnia 21 grudnia 2017 r. (1640,5 mln zł – programy operacyjne i instrumenty perspektyw finansowych, 22,4 mln zł – WPR),
- 251,1 mln zł z rachunków do obsługi płatności (§ 13 ust. 9 i 10 rozporządzenia z 15 stycznia 2014 . w sprawie szczegółowego wykonania budżetu państwa¹⁶) – z budżetu środków europejskich do budżetu państwa – jako rozliczenie wyniku za rok 2020.

(akta kontroli: tom I str. 119-125; tom II str. 448-482)

¹³ W tym kwota 764,9 mln zł stanowiąca rozliczenia związane z finansowaniem deficytu BŚE.

¹⁴ MF EOG III edycja 2014-2021 i NMF III edycja 2014-2021.

¹⁵ Z tego 142,6 mln zł na finansowanie płatności w ramach WPR oraz 22,4 mln zł, zgodnie z § 21 ust. 3 Rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie szczegółowego sposobu wykonania budżetu państwa (Dz. U. z 2021 r. poz. 259).

¹⁶ Dz. U. z 2021 r. poz. 259.

Szczegółowym badaniem objęto 20 zapotrzebowań na środki przekazane przez Bank Gospodarstwa Krajowego i Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (dalej także: ARiMR) w celu dokonania płatności w ramach budżetu środków europejskich na łączną kwotę 23 712,6 mln zł. Próba stanowiła 29,6% wartości wszystkich płatności zrealizowanych w 2021 r.

W wyniku badania stwierdzono, że Minister Finansów zasilał rachunki bankowe do obsługi płatności w kwotach i terminach umożliwiającym prawidłową realizację złożonych zleceń. Zapisy księgowo na koncie 906 „Wydatki budżetu środków europejskich” dotyczące płatności objętych badaniem były zgodne z wyciągami bankowymi BGK.

(akta kontroli: tom I str. 10-11, 33-34, 38-49, 148-400; tom II str. 1-376)

Minister Finansów monitorował stany środków na rachunkach bankowych do obsługi płatności oraz ilość i wartość złożonych do BGK zleceń płatności w podziale na programy operacyjne. Weryfikował zapotrzebowania na środki składane przez ARiMR na realizację Wspólnej Polityki Rolnej.

(akta kontroli: tom I str. 5-11, 29-51, 148-400; tom II str. 1-376)

W dniu 31 grudnia 2021 r. łączny stan środków na rachunkach bankowych do obsługi płatności wynosił 226 mln zł, z tego: 63,9 mln zł na rachunku PF 2007-2013, 161,9 mln zł na rachunku PF 2014-2020 oraz 0,3 mln zł na rachunku WPR. Środki ulokowane były na lokatach *overnight*.

(akta kontroli: tom I str. 52-55)

W 2021 r. odsetki od lokat *overnight* wpłynęły na rachunki do obsługi płatności w łącznej kwocie 0,3 mln zł. Odsetki naliczone za dany miesiąc były przekazywane na rachunek dochodów części 19 – Budżet, finanse publiczne i instytucje finansowe w terminach określonych w § 4 ust. 6 rozporządzenia w sprawie szczegółowego sposobu wykonywania budżetu państwa.

(akta kontroli: tom I str. 54-55, 142-147)

W 2021 r. w ramach *Procedury przekazania wolnych środków z rachunków do obsługi płatności na rachunek do obsługi pożyczkowych potrzeb budżetu państwa* zostały przekazane środki w łącznej kwocie 1662,9 mln zł. Dotyczyły one zwrotów płatności z poprzednich lat budżetowych, które wpłynęły w 2021 r. i były przekazywane kwartalnie z rachunków do obsługi płatności PF 2007-2013, PF 2014-2020. Wolne środki z tytułu WPR przekazane zostały w dniu 13 maja 2021 r.

(akta kontroli: tom I str. 119-125; tom II str. 470-477, 482)

2.2. Wydatki i deficyt budżetu środków europejskich

Wydatki budżetu środków europejskich wyniosły 72 881,1 mln zł i stanowiły 83,4% planu określonego w ustawie budżetowej na rok 2021 oraz 95,9% planu po zmianach. W porównaniu do wykonania w 2020 r. były one o 7928,8 mln zł, tj. o 9,8% niższe.

Z rezerw celowych ujętych w załączniku nr 4 do ustawy budżetowej na rok 2021 uruchomiono 26 008,3 mln zł, tj. 69,6% kwoty planowanej (w 2020 r. wskaźnik ten wyniósł 81,6%, a w 2019 r. – 66,7%). W ramach rezerwy na finansowanie programów z budżetu środków europejskich (poz. 98) rozdysponowano 26 001 mln zł, natomiast 7,2 mln zł uruchomiono z rezerwy przewidzianej na finansowanie wynagrodzeń w ramach budżetu środków europejskich (poz. 99).

(akta kontroli: tom I str. 59-79, 401 – plik 33)

Na poziom rozdysponowania środków z rezerw celowych budżetu środków europejskich w 2021 r. wpłynęły przede wszystkim zmiany w harmonogramach płatności dokonywane przez beneficjentów, zwłaszcza w IV kwartale roku

budżetowego, i przesunięcie tych płatności na kolejny rok budżetowy oraz oszczędności generowane w projektach w wyniku przeprowadzonych postępowań przetargowych. Na wielkość uruchomionych środków wpłynęły także przesunięcia refundacji dla beneficjentów i rozliczeń projektów na kolejny rok budżetowy w związku z poniesionymi przez beneficjentów kosztami w końcu 2021 r., przesunięcia realizacji projektów, które wymagają postępowania przetargowego na kolejny rok budżetowy, oraz brak możliwości realizowania niektórych projektów zgodnie z harmonogramem ze względu na dalsze występowanie w roku 2021 sytuacji epidemicznej, spowodowanej COVID-19. Realizowana była także zasada, że w pierwszej kolejności wykorzystywane są środki ujmowane w budżetach dysponentów, a w dalszej kolejności uruchamiane są środki z rezerw celowych, co do zasady, po wydatkowaniu środków ujętych w budżecie dysponenta w wysokości nie mniejszej niż 70%.

(akta kontroli: tom II str. 442-447)

Szczegółowym badaniem objęto próbę 10 wniosków o uruchomienie środków z rezerwy celowej poz. 98 na łączną kwotę 19 585,4 mln zł. Dobór próby został dokonany w sposób celowy – według największej wartości wnioskowanej kwoty spośród złożonych wniosków.

(akta kontroli: tom I str. 72-78, 402 – pliki: 42-45)

W wyniku badania stwierdzono, że wydanie przez Ministra Finansów decyzji o przeniesieniu środków z rezerwy celowej do właściwej części budżetu państwa na finansowanie programów z budżetu środków europejskich następowało zgodnie z obowiązującymi procedurami, po wydatkowaniu środków ujętych w budżecie dysponenta w wysokości nie mniejszej niż 70% lub uzasadnionym domniemaniu przekroczenia tego progu w najbliższym okresie po złożeniu wniosku. Zgodnie z art. 154 ust. 5 i 6 ufp podziału rezerw celowych przeznaczonych na realizację tych programów dokonywał Minister Finansów na wniosek ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego oraz Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Wszystkie wnioski złożone zostały na obowiązujących formularzach i zawierały uzasadnienie uruchomienia środków z rezerwy. Ministerstwo Finansów weryfikowało wykorzystanie środków uruchomionych z rezerw na poszczególne programy na podstawie miesięcznych informacji przekazywanych przez Instytucje Zarządzające. Poziom wydatkowania środków w zakresie WPR ustalano na podstawie danych ze sprawozdań Rb-28UE WPR. W sprawach objętych badaniem wykorzystano 92% środków z uruchomionych rezerw.

(akta kontroli: tom II str. 483-653)

Na realizację krajowych i regionalnych programów operacyjnych w ramach Umowy Partnerstwa 2014-2020 wydatkowano łącznie 48 240,4 mln zł, tj. 94,2% planu po zmianach. Z kwoty tej na krajowe programy operacyjne wydatkowano 28 319,8 mln zł, a na regionalne programy operacyjne 19 920,5 mln zł, co stanowiło odpowiednio 95,1% i 92,9% planu po zmianach. Dla poszczególnych RPO wskaźnik wykonania planu kształtował się od 86,2% (RPO Warmia i Mazury) do 99,8% (RPO Województwa Lubelskiego).

Wydatki budżetu środków europejskich na Wspólną Politykę Rolną wyniosły 20 827,9 mln zł i stanowiły 100% planu po zmianach. W porównaniu do wykonania w 2020 r. wydatki na WPR były niższe o 1636,7 mln zł, tj. o 7,3%.

Wydatki w ramach Instrumentu „Łącząc Europę” i Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 zrealizowano odpowiednio w kwotach 2967,1 mln zł i 287,4 mln zł, tj. 100% i 97,6% planu po zmianach. Na realizację Programu

Operacyjnego Rybactwo i Morze 2014-2020 wydatkowano 263 mln zł, tj. 89,4% planu po zmianach.

Na programy realizowane w ramach Narodowej Strategii Spójności 2007-2013 wydatkowano 6,1 mln zł, tj. 100% planu po zmianach.

Wydatki w ramach MF EOG 2014-2021 oraz NMF 2014-2021 wyniosły odpowiednio 99,6 mln zł oraz 189,7 mln zł, tj. 81,5% i 78,5% planu po zmianach.

(akta kontroli: tom I str. 401 – pliki: 15, 17; tom II str. 377-381)

Minister Finansów, zgodnie z art. 174 pkt 3 upf, sprawował ogólną kontrolę wykorzystania środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (dalej także: EFTA).

Na etapie planowania i przygotowania projektu ustawy budżetowej w Ministerstwie Finansów dokonywano weryfikacji kwot zgłoszonych przez ministrów nadzorujących poszczególne programy. W trakcie prac nad ustaleniem limitów wydatków dla dysponentów części budżetowych, przesłane przez ministrów dane były weryfikowane pod kątem wysokości deficytu/nadwyżki budżetu środków europejskich, a także zgodności z przyjętymi przez Radę Ministrów założeniami budżetu państwa oraz wytycznymi Ministra Finansów ujętymi w pismach przekazujących dysponentom wstępne kwoty wydatków na kolejny rok budżetowy.

Na etapie realizacji ustawy budżetowej w Ministerstwie Finansów prowadzona była bieżąca analiza prognoz płatności, przekazywanych zgodnie z art. 192 ust. 5 upf oraz złożonych zapotrzebowań na środki pod mające nastąpić płatności. Analizowano zlecone i zrealizowane płatności pod kątem dostępnych limitów wynikających z ustawy budżetowej i dokonanych zmian, a także wysokość środków na rachunkach bankowych do obsługi płatności.

Ogólna kontrola realizacji ustawy budżetowej sprawowana była także poprzez:

- monitorowanie uzasadnienia wniosków o uruchomienie środków z rezerw oraz wniosków o dokonanie zmian w planie dysponenta pod kątem ich celowości,
- analizę informacji na temat wydatkowania i zaangażowania środków pozyskanych w danym roku budżetowym z rezerwy celowej sporządzonych przez Instytucje Zarządzające, Koordynatora Krajowego lub Instytucje Koordynujące dla programów i projektów realizowanych z udziałem środków UE i EFTA.

Kontrola stopnia wykorzystania środków w zakresie budżetu środków europejskich następowała także poprzez analizę otrzymanych od dysponentów sprawozdań budżetowych Rb-28UE i Rb-28UE WPR oraz comiesięczne sporządzanie sprawozdań operatywnych z wykonania budżetu środków europejskich.

(akta kontroli: tom I str. 59-66, 80-118; tom II str. 382-442, 483-653)

W 2021 r. na rachunek bankowy do obsługi płatności PF 2014-2020 i PF 2007-2013 wpłynęły zwroty dotyczące wydatków roku bieżącego i poprzednich lat budżetowych na kwotę 2960,8 mln zł. Wszystkie zwroty zostały wyjaśnione w terminie umożliwiającym ich uwzględnienie w sprawozdaniach Rb-28UE za grudzień 2021 r. Kwota zwrotów dotycząca WPR wyniosła 32 mln zł.

(akta kontroli: tom I str. 119-123, 401 – pliki: 20-22)

W ustawie budżetowej na rok 2021 zaplanowano deficyt budżetu środków europejskich w wysokości 6864,8 mln zł. W roku 2021 wynik budżetu środków europejskich był dodatni, zrealizowano nadwyżkę w wysokości 666,9 mln zł. Osiągnięto ją wskutek zrealizowania w kwocie niższej niż planowano zarówno

dochodów, jak i wydatków, z tym że dochody były niższe o 8,6%, a wydatki o 16,6%. Jedynie w przypadku Programu Operacyjnego Rybactwo i Morze zrealizowane kwoty wydatków przewyższyły dochody¹⁷. W przypadku pozostałych programów kwoty zrealizowanych wydatków były równe bądź niższe od uzyskanych dochodów¹⁸. Tym samym w 2021 r. zasada równoważenia dochodów i wydatków BŚE była realizowana.

(akta kontroli: tom I str. 401 – pliki: 15, 17, 20-22; tom III str. 329-331, 349-350)

Zgodnie ze stanowiskiem NIK prezentowanym już w latach ubiegłych, rzeczywisty wynik danego roku budżetu środków europejskich winien obejmować zwroty wydatków dotyczących płatności z poprzednich lat budżetowych funduszy strukturalnych i inwestycyjnych (dalej także: zwroty z lat ubiegłych)¹⁹. W 2021 r. łączna kwota zwrotów z lat ubiegłych wyniosła 1681,4 mln zł²⁰, z czego na PF 2014-2020 przypadła kwota 1644,6 mln zł, a na PF 2007-2013 – 36,8 mln zł.

Stanowisko to nie zostało dotychczas uwzględnione przez Ministerstwo Finansów, dlatego też w trakcie niniejszej kontroli NIK przedstawiła kompleksową i pogłębioną argumentację uzasadniającą konieczność uwzględniania zwrotów dotyczących płatności z lat ubiegłych w wyniku roku bieżącego. W szczególności podniesiono, iż obecny sposób ich ewidencjonowania:

- jest niezgodny z metodą kasową, stanowiącą fundamentalną zasadę rachunkowości budżetowej²¹;
- pozostaje niezgodny z przepisami ustawy o rachunkowości²²;
- skutkuje niezgodnością pomiędzy skumulowanym wynikiem finansowym BŚE a sumą jednostkowych wyników BŚE za poszczególne lata;
- prowadzi do sytuacji, w której dane ze sprawozdawczości budżetowej nie odzwierciedlają rzeczywistego przebiegu zdarzeń²³.

NIK, rozpatrując przedmiotowe zagadnienie zarówno od strony sprawozdawczości budżetowej, jak również od strony rachunkowej, stoi na stanowisku, że zwroty dotyczące płatności z lat ubiegłych winny być uwzględniane zarówno w wyniku

¹⁷ W przypadku tego programu zrealizowane kwoty wydatków przewyższyły dochody o 0,2 mln zł (o 0,1%).

¹⁸ Najniższe relacje zrealizowanych wydatków do dochodów odnotowano dla WPR – 97,3% (dochody były wyższe od wydatków o 587,8 mln zł). W przypadku pozostałych programów z tej grupy powyższa relacja kształtowała się pomiędzy 99,3% a 100%.

¹⁹ Powyższe nie obejmuje zwrotów dokonywanych w ramach Wspólnej Polityki Rolnej. Odnośnie WPR prawodawca określił odmienny sposób rozliczeń, w którym, co do zasady, zwroty kwot z poprzednich lat budżetowych są przeznaczane na finansowanie bieżących wydatków w ramach budżetu środków europejskich [§ 20 ust. 2 rozporządzenia Ministra Finansów z 15 stycznia 2014 r. w sprawie szczegółowego sposobu wykonywania budżetu państwa (Dz. U. z 2021 r. poz. 259) oraz § 3 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 24 listopada 2017 r. w sprawie środków na realizację wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz. 2235)].

²⁰ Na podstawie rejestru zwrotów BKG według stanu na dzień 3 marca 2022 r.

²¹ W przypadku BŚE jej normatywną podstawę stanowią: art. 40 ust. 2 pkt 1 upf oraz § 3 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2020 r. poz. 342).

²² Artykuł 40 ust. 1 upf stanowi, iż jednostki sektora finansów publicznych prowadzą rachunkowość zgodnie z przepisami o rachunkowości, z uwzględnieniem zasad określonych w niniejszej ustawie. Zgodnie z ustawą z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2021 r. poz. 217, ze zm.) księgowania na koncie „zysk (strata) z lat ubiegłych” (w przypadku BŚE jest to konto 964 „Skumulowany wynik wykonania budżetu środków europejskich”), co do zasady, dotyczą następujących zdarzeń: zmiany przyjętych zasad (polityki) rachunkowości (art. 8 ust. 2 i 3), straty powstałe w wyniku zbycia bądź umorzenia akcji własnych lub udziałów niepokrytych kapitałem zapasowym (art. 36a ust. 1 i 2), podział lub pokrycie wyniku finansowego (art. 53 ust. 3-5), skutki istotnego błędu popełnionego w latach ubiegłych, ale ujawnionych w bieżącym roku obrotowym lub przed zatwierdzeniem sprawozdania finansowego za ten rok obrotowy (art. 54 ust. 3).

²³ Zwroty z lat ubiegłych nie są wykazywane w sprawozdaniu Rb-27UE. Prezentowane są one jedynie w tabeli uzupełniającej do sprawozdania Rb-28UE, która nie zawiera się w tabeli głównej.

finansowym danego roku, w którym zostały otrzymane, jak i również winny być wykazywane w głównych tabelach sprawozdań budżetowych.

W wyjaśnieniach odnoszących się do powyższej kwestii Dyrektor Departamentu IP podtrzymała dotychczasowe stanowisko, że sposób prowadzenia ewidencji księgowej środków, klasyfikowania dochodów w ramach BŚE oraz postępowania ze zwrotami opiera się na obowiązujących przepisach dedykowanych środkom europejskim i odzwierciedla system przepływu tych środków przewidziany przez ustawodawcę. Dyrektor Departamentu IP wskazała, iż należy zwrócić uwagę na szczególny charakter środków otrzymywanych z UE i innych źródeł zagranicznych. Budżet środków europejskich ma charakter wieloletni i środki te są rozliczane w wieloletnich perspektywach finansowych, a nie rocznych. Ponadto Dyrektor Departamentu IP podkreśliła fakt, że od samego początku, dla środków otrzymywanych z budżetu UE i innych źródeł zagranicznych na realizację projektów i programów w ramach BŚE, przepisy prawa przewidywały odmienny sposób postępowania niż ze środkami krajowymi. Zgodnie z argumentacją Dyrektor Departamentu IP zwroty z lat ubiegłych to środki, które dotyczą konkretnego wydatku, we wskazanym roku wydatkowym i zgodnie z zasadą przejrzystości finansów publicznych, powinny korygować wynik budżetu środków europejskich za lata poprzednie.

Zdaniem Dyrektora Departamentu IP, proponowany przez NIK system zaliczania zwrotów z lat ubiegłych na poczet dochodów BŚE spowodowałby wielokrotny przepływ tych samych środków, co w oczywisty sposób zaburzyłoby obraz rzeczywistego wykonania dochodów i wydatków w danym roku. Efektem tego byłaby nieprawdziwa informacja o zrealizowanych dochodach ze środków europejskich, ponieważ podwójne księgowanie tych samych środków (tj. otrzymanych z UE w ramach odpowiednich perspektyw) zawyżałoby kwotę dochodów ogółem w danej perspektywie w stosunku do faktycznie otrzymanych środków z UE i innych źródeł zagranicznych. Ponadto system taki skutkowałby trudnościami w: zaplanowaniu kwot dochodów i wydatków, monitorowaniu wykorzystania środków w ramach dostępnej alokacji na dany program, kontrolowaniu limitów wydatkowych, kontrolowaniu poziomu finansowania w stosunku do współfinansowania czy też końcowym rozliczaniu poszczególnych programów.

Dyrektor Departamentu IP wskazała, iż dochody BŚE są enumeratywnie wymienione w załączniku nr 36 do rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. z 2022 r. poz. 144) i nie przewiduje się kategorii zwrotów wydatków z lat poprzednich. Podyktowane to jest koniecznością jasnego i przejrzystego ujmowania w księgach, po przewalutowaniu, środków europejskich otrzymanych na rachunki programowe.

Ponadto Dyrektor Departamentu IP zaznaczyła, że wszystkie zwroty, w tym zwroty z płatności otrzymanych w latach ubiegłych, są na bieżąco rozliczane i ewidencjonowane. Środki te są w trybie kwartalnym przekazywane do budżetu państwa w ramach procedury „wolnych środków” i są przeznaczone na spłatę deficytu z lat ubiegłych (czyli w oczywisty sposób mają wpływ na narastający wynik wykonania). Ich ewidencja księgowa również jest prowadzona na bieżąco, a obowiązujący plan kont zapewnia prawidłowe rozliczenie i grupowanie operacji dokonywanych na rachunkach bankowych.

NIK dostrzega specyfikę BŚE polegającą na rozliczaniu w wieloletnich perspektywach finansowych środków otrzymanych z UE i z innych zagranicznych źródeł, nie mniej jednak zgodnie z obowiązującymi przepisami również do tych środków ma

zastosowanie zasady roczności budżetu. A sprawozdania sporządzane są w okresach miesięcznych i rocznych²⁴.

Trudno również odnieść się do stanowiska Dyrektora IP, iż zwroty dotyczące płatności z lat ubiegłych powinny korygować wynik budżetu środków europejskich za lata poprzednie z pominięciem bieżącego wyniku, gdyż mechanizm taki nie znajduje umocowania w przepisach prawa powszechnie obowiązującego.

Żaden obowiązujący przepis nie wyłącza BŚE ze stosowania metody kasowej.

NIK ponownie wskazuje, iż nieuwjmowanie zwrotów dotyczących płatności z lat ubiegłych w wyniku roku bieżącego, jak również nieuwzględnianie ich w głównych tabelach sprawozdań budżetowych, prowadzi do sytuacji, iż nie odzwierciedlają one rzeczywistego przebiegu zdarzeń.

(akta kontroli: tom I str. 401 – pliki 20-22; tom III str. 188-190, 258-278)

2.3. Saldo przepływów pomiędzy Polską a Unią Europejską

W 2021 r. z budżetu Unii Europejskiej wpłynęły do Polski środki w kwocie 18 585,3 mln euro. W tym okresie Polska przekazała do budżetu Unii Europejskiej z tytułu składki członkowskiej oraz zwróciła środki w łącznej wysokości 7076,2 mln euro (5832,4 mln euro w 2020). Saldo bieżących rozliczeń wyniosło 11 509,1 mln euro (13 157,3 mln euro w 2020) i było o 12,5% niższe od salda z 2020 r. i porównywalne z saldem z 2019 r. (11 230,2 mln euro).

(akta kontroli: tom I str. 127-141)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa i budżetu środków europejskich w 2021 r. przez kontrolowaną jednostkę w zakresie wydatków.

Minister Finansów zasilał rachunki bankowe do obsługi płatności w kwotach i terminach umożliwiających prawidłową realizację zleceń płatności złożonych przez upoważnione instytucje.

Podziału rezerw celowych przeznaczonych na realizację programów i Wspólną Politykę Rolną Minister Finansów dokonywał zgodnie z art. 154 ust. 5 i 6 upf i wymaganymi procedurami.

Zdaniem NIK, Minister Finansów powinien ponownie rozważyć zasadność zmian w zasadach ewidencji księgowej i sprawozdawczości budżetowej zwrotów z lat ubiegłych tak, aby były one uwzględniane w wyniku budżetu środków europejskich bieżącego roku budżetowego oraz wykazywane w głównych tabelach sprawozdań budżetowych.

OBSZAR

3. Ewidencjonowanie operacji gospodarczych oraz rozliczenie środków europejskich z budżetem państwa

Opis stanu
faktycznego

Ministerstwo Finansów terminowo otrzymywało sporządzane przez Bank Gospodarstwa Krajowego informacje, o których mowa w § 12 i 13 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 21 grudnia 2012 r. w sprawie płatności w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz przekazywania informacji dotyczących tych płatności²⁵, obejmujące między innymi zestawienia zrealizowanych przez BGK płatności oraz informacje o zwrotach środków otrzymanych na rachunki

²⁴ Czyli Rb-27UE, Rb-28UE, Rb-28UE WPR.

²⁵ Dz. U. z 2021 r. poz. 2081.

płatności. Informacje zawierały wszystkie wymagane przepisami dane. Na podstawie szczegółowej analizy zapisów księgowych obejmujących wrzesień i listopad 2021 r. na łączną kwotę 7484 mln zł stwierdzono, że dane dotyczące płatności i zwrotów dokonywanych na rachunek płatności środków europejskich były prawidłowo ewidencjonowane na kontach księgowych. Kwoty wykazane na koncie 906 „Wydatki budżetu środków europejskich” były zgodne z odpowiednimi danymi wynikającymi z informacji otrzymanych z BGK. Dane przekazywane przez dysponentów części budżetowych w sprawozdaniach Rb-28UE oraz Rb-28UE WPR za wrzesień i listopad 2021 r. były weryfikowane z zapisami konta 906, a różnice były na bieżąco wyjaśniane.

(akta kontroli: tom III str. 279-299, 315-321, 381-387, 407-418 – pliki: 5-12, 56-65, 71-87, 96-99)

Kwota środków europejskich pozostająca do rozliczenia z budżetem państwa na koniec 2021 r. wyniosła 28 632,2 mln zł²⁶ i była niższa od stanu na koniec 2020 r. o 2514 mln zł. Spadek ten wynikał z faktu, iż operacje związane ze zmniejszeniem deficytu budżetu środków europejskich w stosunku do budżetu państwa w 2021 r. wyniosły 2678,9 mln zł²⁷, a z kolei na rachunki bankowe budżetu środków europejskich z budżetu państwa przekazano kwotę 164,9 mln zł²⁸.

(akta kontroli: tom III str. 300-314, 388-389)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie prawidłowość ewidencjonowania operacji. Operacje dotyczące płatności i zwrotów dokonywanych na rachunek płatności środków europejskich były prawidłowo ewidencjonowane na kontach księgowych, a dane wykazywane w sprawozdaniach z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich były weryfikowane z zapisami w księgach rachunkowych.

V. Uwaga

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę na zasadność uwzględniania zwrotów wydatków z lat ubiegłych w wyniku budżetu środków europejskich bieżącego roku budżetowego oraz wykazywania ich w głównych tabelach sprawozdań budżetowych.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie²⁹ umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia

²⁶ Kwota środków europejskich pozostająca do rozliczenia z budżetem państwa obejmowała: 16 061,7 mln zł z tytułu WPR, 6822,1 mln zł z tytułu PF 2007-2013, 5748,4 mln zł z tytułu programów operacyjnych i mechanizmów finansowych w ramach PF 2014-2020.

²⁷ Operacje te nastąpiły w kwocie 1640,5 mln zł z tytułu rozliczeń w ramach *Procedury przekazywania wolnych środków* (1611,9 mln zł dotyczyło PF 2014-2020, a 28,6 mln zł PF 2007-2013), 787,3 mln zł z tytułu spłaty deficytu WPR, 251,1 mln zł w ramach rozliczeń PF 2014-2020 na podstawie art. 118 ust. 4 up.

²⁸ Na kwotę tę składało się 142,6 mln zł z tytułu tymczasowego finansowania deficytu WPR oraz 22,4 mln zł z tytułu rozliczeń WPR na podstawie § 21 ust. 3 rozporządzenia w sprawie szczegółowego sposobu wykonywania budżetu państwa.

²⁹ Najwyższa Izba Kontroli zwraca się z prośbą o zgłaszanie, w miarę możliwości, zastrzeżeń opatrzonego kwalifikowanym podpisem elektronicznym, na adres elektronicznej skrzynki podawczej (ePUAP) NIK lub na adres mailowy NIK wskazany w stopce na pierwszej stronie niniejszego wystąpienia. W przypadku zaś nadania pisma z zastrzeżeniami (pisma opatrzonego własnoręcznym podpisem) w placówce pocztowej

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwagi

pokontrolnego w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Prezesa Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 14 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwagi.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa,   kwietnia 2022 r.

Wiceprezes
Najwyższej Izby Kontroli
Małgorzata Motylow

.....
podpis

---

operatora wyznaczonego, NIK zwraca się z prośbą o dodatkowe przekazanie skanu tych zastrzeżeń na ww. adres mailowy.